

Необхідно також зазначити, що етнічні та культурні меншини все більше починають представляти і здійснювати свої інтереси в державних структурах, що в перспективі може істотно вплинути на внутрішньодержавний устрій країн.

Важливим є й те, що мультикультуралізм започаткував таке поняття, як «політкоректність». Однак гострі проблеми і питання замовчуються. Меншини користуються цим, щоб привернути до себе увагу, звинувачуючи критиків у ксенофобії, расизмі та нетерпимості. Так разом з діалогом зникає і розвиток мультикультуралізму, накопичуються проблеми.

Важливою особливістю сучасного етапу мультикультуралізму є те, що мультикультуралістський експеримент проводився в контексті складних соціальних, політичних та економічних перетворень у світі. Сьогодні відбувається тісне зіткнення культур і знаходження спільної мови, діалогу. Все це підкреслює, що мультикультурне суспільство не може бути ідеально гармонійним. Тут були і будуть складні взаємини. Події, що відбуваються в сучасному світі, породжують ситуацію зникаючої культурної ідентичності, самовідчуття себе «скрізь трохи іноземцем».

Джерела та література

1. Глейзер Н. Мультиетнічні суспільства: проблеми демографічного, релігійного та культурного розмаїття. *Етнографічний огляд*. 1998. № 6. С. 98–103.
2. Дрожжина С. В. Мультикультуралізм: теоретичні і практичні аспекти. *Політичний менеджмент*. 2008. №3 . С. 96–106.
3. Паін Е. А. Між імперією і нацією. *Мультикультурна сучасність*. 2009. № 4.
4. Суконкіна Т. Н. Феномен мультикультуралізму в сучасному суспільстві. *Практична філософія*. 2008. № 4. С. 35–38.
5. М'язова І. Ю. Про місце та роль мультикультуралізму в комунікативному просторі. *Філософські проблеми гуманітарних наук*. 2008. № 13. С. 156–160.
6. Canadian Multiculturalism Act of 1971. Department of Justice of Canada Constitutional Documents Web Database. URL: <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-18.7/>

Анісов Артур

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ДИСКУСІЇ ЩОДО СТАТУСУ НАДДЕРЖАВИ КНР НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Анотація. У тезах висвітлено основи функціонування сучасної мультиполярної системи міжнародних відносин з урахуванням великих держав та наддержави. Увага привертається до критеріїв наддержави та відповідності їм КНР. Наведено статистичні дані для відображення розвитку та світового лідерства КНР.

Ключові слова: КНР, наддержава, великі держави, світове лідерство, система міжнародних відносин.

Abstract. The theses cover the basics of the functioning of the modern multipolar system of international relations, including great powers and the superpower. Attention is drawn to the criteria of the superpower and the compliance of the PRC with them. Statistics are presented to reflect the development and world leadership of PRC.

Keywords: PRC, superpower, great powers, world leadership, the system of international relations.

В епоху мультиполярної системи міжнародних відносин надзвичайно важливим фактором постає статус численних акторів міжнародної арени. Відтак, значення того чи іншого гравця несе прямий відбиток як на регіональний вплив цього суб'єкта, так і на міжнародну систему загалом.

Метою дослідження є аналіз статусу наддержави КНР в сучасній системі міжнародних відносин.

В історичному вимірі певний час існувало дві наддержави, що утворювало біполярну систему міжнародних відносин. Відповідно до таких реалій, кожна наддержава домінувала в коаліції союзних держав і конкурувала з іншою наддержавою за вплив серед неприєднаних країн [6, с. 35]. На сьогодні, хоча існує лише одна загальноновизнана наддержава – США [1, с. 28], сучасну систему міжнародних відносин складно назвати однополярною, адже, за таких обставин, єдину наддержаву неможливо було б стримувати будь-якою сукупністю інших гравців, а тому наддержава отримувала б фактично необмежений контроль усіх акторів на міжнародній арені [6, с. 35]. Насправді сучасна мультиполярна система міжнародних відносин налічує сім великих держав, що мають значний вплив на встановлення світового порядку денного: Сполучені Штати Америки (одночасно і наддержава), Сполучене Королівство, Французька Республіка, Російська Федерація, Китайська Народна Республіка, Федеративна Республіка Німеччина та Японська Держава [5]. За різними ознаками деякі з великих держав відносять до таких, що потенційно можуть стати наддержавами. Список потенційних наддержав є варіативним, але найчастіше з великих держав у ньому фігурують КНР [7, с. 4] та РФ [10, с. 4], а також Індія [3, с. 165] та Бразилія [3, с. 149].

Для того, аби окреслити відповідні риси КНР як наддержави, варто визначити критерії наддержави. За визначенням Макміллана, наддержава – це держава, що має потужну військову, економічну та політичну силу [12]. У Кембриджському словнику англійської мови термін «наддержава» подається як держава, політична та військова сила якої має світове значення [11]. За концепцією А. Л. Міллер поняття наддержави є дещо ширшим, і вимірюється чотирма осями: економічною, військовою, політичною та культурною (м'якою силою) [9].

Відповідно до першого критерію, КНР впевнено рухається до отримання наддержавного статусу. Уже зараз Китай виступає одним із світових економічних лідерів, значення якого продовжує зростати [1, с. 45]. За даними

МВФ станом на жовтень 2020 року КНР посіла друге місце (після США) серед світових економік із номінальним ВВП у розмірі 14,8 трлн дол. США [13]. Приміром, показник номінального ВВП США за той же період сягнув 20,8 трлн дол. США [3], а тому в економічному вимірі КНР дійсно є потужним гравцем. Щоправда, економічна міць держави вимірюється не лише об'ємом економіки, оскільки не менш важливим залишається внутрішній розвиток та піднесення купівельної спроможності громадян. Враховуючи показник ВВП на душу населення, різниця між КНР і США стає значно помітнішою: у 2020 році ВВП на душу населення Китайської Народної Республіки склав 16,7 тис. дол. США [4] проти 65,2 тис. дол. США у Сполучених Штатах [4].

Наступним важливим показником постає військова міць держави. За даними «Global Firepower», КНР посідає 3-тє місце ув світі за військовим потенціалом (після США та РФ) [8]. Оборонний бюджет КНР складає 178,2 млрд дол. США [8]. Це, звісно, значно менше, ніж у світової наддержави (740,5 млрд дол. США) [8], однак у КНР у військовому вимірі є ще одна перевага. Разом з іншими великими державами та наддержавою США, КНР володіє 5-им у світі ядерним потенціалом [14]. Статус наддержави прямо не вимагає конкретного ядерного потенціалу, однак цей фактор цілком задовольняє пункт щодо військової міці держави та здатності впливати на світову політику.

Політичний фактор могутності будь-якої держави прямопропорційно залежить від розвитку інших складових. Враховуючи вищезазначені аспекти економічної та військової потужності КНР, можна зробити висновок, що КНР має вагомий вплив не лише на регіональному, а й на світовому рівні.

Останньою складовою розвитку наддержави є поширення власної культури, тобто застосування м'якої сили. Розвиток за цим вектором також підпадає під пункти порядку денного КНР. Відтак, у 2013 році Президент КНР Сі Цзіньпін оголосив відкриття нового «подвійного торгового коридору», що повинен активізувати взаємодію Китаю з країнами Центральної Азії, Середнього Сходу та Європи [2]. Загалом ініціатива «нового шовкового шляху» повинна охопити майже 60 держав світу та підкріплюватися китайськими інвестиціями для стимуляції розвитку проекту в інших країнах і запуску «другої глобалізації» (за китайськими принципами) [2]. За успішної реалізації такої широкомасштабної ініціативи КНР однозначно має усі шанси претендувати на роль глобального лідера.

Отже, у сучасній мультиполярній системі міжнародних відносин прийнято виділяти одну наддержаву, тимчасом як низка великих держав постійно конкурує за лідерство в регіонах. Останнім часом одна із великих держав – КНР – значно вирізняється серед інших великих держав, що робить її помітною на міжнародній арені та позбавляє сумнівів щодо її статусу великої держави чи наддержави. Відповідно до 4-ох критеріїв наддержави КНР міцно стоїть на шляху розвитку, отримуючи високі показники в економічній і військовій галузях, а також у сфері застосування м'якої сили. Хоча деякі показники і потребують розвитку, однак КНР впевнено розвивається та виступає однією із найбільш впевнених потенційних наддержав.

Джерела та література

1. Лук'яненко В. М. Наддержавна у формуванні регіональної політики. Київ: НАУ, 2020.
2. China's \$900 billion New Silk Road. What you need to know. World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2017/06/china-new-silk-road-explainer/> (Last accessed: 28.03.2021).
3. Chun K. H. The BRICs superpower challenge: foreign and security policy analysis. Routledge. 2016.
4. GDP based on purchasing-power-parity per capita. International Monetary Fund.
5. Great Powers. Microsoft Encarta Online Encyclopedia. WebCite. 2009. URL: https://www.webcitation.org/5kwqEr8pe?url=http://encarta.msn.com/encyclopedia_761590309/Great_Powers.html (Last accessed: 28.03.2021).
6. Huntington S. P. The lonely superpower. Foreign affairs. 1999. P. 35–49.
7. John E. S. China: Emerging superpower. 2019.
8. Military Strength Ranking, 2021. Global Firepower. URL: <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.php> (Last accessed: 28.03.2021).
9. Miller A. L. A Superpower? No Time Soon. Hoover Digest, 2. 2005. URL: <https://www.hoover.org/research/superpower-no-time-soon> (Last accessed: 28.03.2021).
10. Rosefielde, S. Russia in the 21st century: the prodigal superpower. Cambridge University Press. 2005.
11. Superpower. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/superpower> (Last accessed: 28.03.2021).
12. Superpower. Macmillan Dictionary. URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/superpower> (Last accessed: 28.03.2021).
13. World Economic Outlook Database, October 2020. International Monetary Fund.
14. World Nuclear Forces, SIRPI yearbook 2020.

Палько Владислава

Національний університет «Острозька академія»

ПОСТЫПОЛЯРНА БОРОТЬБА МІЖ США ТА КНР

Анотація. Тези доповіді спрямовані на аналіз сучасного стану відносин між США та КНР, а також розкривають причини їхнього конфлікту та можливі наслідки для обох сторін. Висвітлюють трансформацію політичного діалогу між Америкою та Китаєм.

Ключові слова: США, КНР, Азійсько-Тихоокеанський регіон, конфлікт, війна.

Abstract. The thesis of the report allow to analyze the current state of relations between the US and PRC. Also help to reveal the reasons for their conflict, and possible consequences for